

АНЕКС ШКОЛСКОМ ПРОГРАМУ

Образовни профил СЛУЖБЕНИК У БАНКАРСТВУ И ОСИГУРАЊУ

ЕКОНОМСКА ШКОЛА – НИШ
УЛИЦА: МАЈАКОВСКОГ, БР. 2
ТЕЛЕФОН : 018/ 237 – 976
Е- mail : ekosknis@mts.rs
www.ekosknis.edu.rs

Увод

Економска школа свој образовно-васпитни рад заснива на: Закону о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ број 88/2017 и 27/2018 др. закон), Закону о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС“ број 55/13, 101/17 и 27/2018 др. закон), Статуту Економске школе, Школском развојном плану, Акционом плану унапређивања рада школе, и подзаконским актима:

- Правилник о Националном оквиру образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 98/2017).
- Правилник о наставном плану и програму средњег стручног образовања у подручју рада економија, право и администрација ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 10/2012, 1/2013 - испр. и 15/2015);
- Правилник о плану и програму образовања и васпитања за заједничке предмете у стручним и уметничким школама ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/90 и "Сл. гласник – Просветни гласник", бр. 4/91, 7/93, 17/93, 1/94, 2/94, 2/95, 3/95, 8/95, 5/96, 2/2002, 5/2003, 10/2003, 24/2004, 3/2005, 6/2005, 11/2005, 6/2006, 12/2006, 8/2008, 1/2009, 3/2009, 10/2009, 5/2010, 8/2010 - испр., 11/2013, 14/2013, 5/2014, 3/2015 и 11/2016);
- Правилник о наставном плану и програму предмета верска настава за средње школе ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/2003, 23/2004, 9/2005 и 11/2016);
- Правилник о програму стручне матуре и завршног испита (Службени гласник РС – Просветни гласник број 1/18);
- Правилник о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета (Службени гласник РС број 117/13);
- Правилник о плану уџбеника („Службени гласник РС - Просветни гласник“, 2010);
- Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Службени гласник РС“, број 30/2010);
- Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику („Службени гласник РС“, број 63/2010);
- Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Службени гласник РС“, број 76/2010);
- Правилник о стандардима квалитета рада установе (Сл. гласник 7/11, 52/11, 68/12).

Циљеви школског програма

Школским програмом обезбеђује се остваривање планова и програма наставе и учења и потреба ученика и родитеља, школе и локалне самоуправе.

Циљ школског програма је:

- оспособљављење ученика за послове службеника у банкарству и осигурању, односно развој стручних компетенција неопходних за успешно запошљавање;
- оспособљавање за самостално доношење одлука о избору занимања и даљег образовања;
- свест о важности здравља и безбедности, укључујући и безбедност и здравље на раду;
- оспособљавање за решавање проблема, комуникацију и тимски рад;
- поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавања различитости;
- развој мотивације за учење, оспособљавање за самостално учење, самоиницијативе, способност самовредновања и изражавања сопственог мишљења;
- развој међупредметних компетенција као кључних компетенција: за целоживотно учење; комуникацију; рад с подацима и информацијама; дигитална компетенција; решавање проблема; сарадња; одговорно учешће у демократском друштву; одговоран однос према здрављу; одговоран однос према околини; естетичка компетенција; предузимљивост; оријентација ка предузетништву.

Садржина школског програма

Школски програм садржи начине остваривања образовно-васпитног рада, план и програм наставе и учења за образовни профил економски техничар, назив, врсту и трајање свих програма образовања и васпитања које школа остварује и језик на коме се остварује програм; обавезне предмете, изборне програме и модуле по разредима; програм матурског испита.

Остваривање образовно-васпитног рада

Редован ученик првог разреда школе је лице које је млађе је од 17 година, а ванредан ученик првог разреда школе је лице старије од 17 година. Време које ученик проводи у школи изражено је у сатима и обухвата часове обавезних предмета и изборних програма и активности, односно до 28 сати обавезних предмета и изборних програма наставе недељно (и додатно часови допунске и додатне наставе и час одељењског старешине). Ученик који постиже изузетне резултате у учењу има право да полагањем испита заврши започети и наредни разред (заврши школовање) у року краћем од предвиђеног.

Обавезни облици образовно-васпитног рада за редовног ученика су: настава - теоријска и вежбе, додатна, допунска настава, настава у блоку, припремна настава и друштвено-користан рад ако се у току школске године укаже потреба за њим. *Обавезни облици* образовно-васпитног рада за ванредног ученика могу бити: настава, припремни и консултативно-инструктивни рад.

Изборни облици образовно-васпитног рада су верска настава и грађанско васпитање који су обавезни, и други предмети одређени планом и програмом наставе и учења.

Факултативни облици образовно-васпитног рада су: ваннаставни облици-екскурзија, културно-уметничке, хуманитарне, спортско рекреативне и друге активности у оквиру секција, компанија и ученичке задруге. Факултативни облици образовно-васпитног рада обавезни су за ученике који се за њих одреде.

Друштвено-користан рад се реализује ако се у току године укаже потреба за њим.

Оцењивањем у школи процењује се оствареност прописаних исхода и стандарда постигнућа, а за ученике са сметњама у развоју - измењених циљева и исхода у савладавању индивидуалног образовног плана. Праћење развоја, напредовања и остварености постигнућа ученика у току школске године обавља се кроз редовно проверавање постигнућа и праћење владања ученика у току савладавања школског програма, и садржи повратну информацију и препоруке за даље напредовање.

Ученик се упућује на *разредни испит* уколико: из оправданих разлога није присуствовао настави више од једне трећине предвиђеног броја часова, а оцењивањем се утврди да није остварио прописане циљеве, исходе и стандарде постигнућа у току савладавања школског програма, и из предмета за који није организована настава. Разредни испит ученик полаже у јунском и августовском испитном року.

Ученик полаже *поправни испит* у школи у августовском испитном року, а ученик завршног разреда у јунском и августовском року.

Ученик коме је одобрен прелазак из друге школе, односно другог образовног профила полаже *допунске испите* из предмета који нису били утврђени школским програмом, односно наставним планом и програмом који је ученик започео да савлађује. Лице које се уписује у школу ради преквалификације и доквалификације полаже испите из стручних предмета које одреди комисија коју чине чланови наставничког већа школе.

Додатна подршка у образовању и васпитању

Додатна подршка за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, који су укључени у редован систем образовања и васпитања, остварује се у складу са индивидуалним образовним планом. За ученика коме је због сметњи у развоју и инвалидитета, специфичних тешкоћа у учењу, социјалне ускраћености, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и зависно од потреба, доноси и индивидуални образовни план. Циљ додатне подршке у образовању и васпитању јесте постизање оптималног укључивања ученика у редован образовно-васпитни рад, осамостаљивање у вршњачком колективу и његово напредовање у образовању и припрема за свет рада. У школи постоји тим за инклузивно образовање који ради по плану који је саставни део Годишњег плана рада школе, а који за циљ има идентификацију ученика којима је потребна додатна подршка, сачињавање индивидуалног образовног плана, његово праћење и евалуацију, кроз сарадњу наставника, стручних сарадника и надлежних установа.

Програм допунске, додатне и припремне наставе

Допунску наставу школа остварује са ученицима који имају тешкоће у савладавању програма из појединих предмета или са ученицима који желе да унапреде постигнућа у одређеној наставној области. Ученик је обавезан да остварује допунску наставу ако се процени да је то потребно. Садржаји рада допунске наставе су истоветни са садржајима рада редовне наставе, а облици рада се разликују. Рад са ученицима се индивидуализује и прилагођава обим и начин реализације делова програма, како би се ученик што ефикасније укључио у редовну наставу.

Додатну наставу школа остварује за ученика који постиже изузетне резултате или показује интересовање за продубљивање знања из одређеног предмета. Она подстиче ученике на самосталан рад, развој логичког мишљења, стваралачког и критичког мишљења и допринеси оспособљавњу за даље образовање. Садржаји додатног рада произилазе из редовног плана и програма, али се у складу са интересовањима ученика, проширују, продубљују и допуњују новим садржајима. Такође овај вид рада подразумева и припрему за такмичења.

Припремну наставу школа остварује за редовног ученика који се упућује на полагање разредног испита, и за ванредног ученика. Припремна настава остварује се и за ученика који је упућен на полагање поправног испита, у обиму од најмање 10% од укупног годишњег броја часова из предмета на који је упућен на поправни испит. Школа је дужна да организује припрему свих ученика за полагање матурских и завршних испита у обиму од најмање 5% од укупног годишњег броја часова из предмета из којих се полаже матурски, односно завршни испит.

На почетку школске године утврђује се тачан број ученика којима је допунска и додатна настава потребна. Време и место реализације је у периоду међусмене од 12:45 до 13:30 часова, у просторијама школе које су у том тренутку слободне. Распоред реализације допунске и додатне наставе јавно се истиче на вратима учионица. Број планираних часова у овом виду наставе је до 30, али се он прилагођава потребама ученика.

Посебан вид додатног рада обухвата и припрему за матурске испите (упис на факултет). Припремна настава се одржава се на крају школске године након завршетка редовне наставе. Организује се из свих предмета из којих ученици нису завршили задовољавајућим успехом и одржава се по распореду који прави стручна служба, психолог и педагог у сарадњи са тимом за допунску, додатну и припремну наставу који постоји у школи.

С обзиром на чињеницу да се регионална и републичка такмичења организују из предмета рачуноводство, статистика, основи економије, пословне економије, информатике, енглеског језика, историје, математике, претпоставља се да ће се додатна настава реализовати управо из ових предмета, а из осталих по потреби.

Избор страног језика

Ученик у школи наставља са изучавањем страних језика које је учио у основном образовању и васпитању, уколико су планом и програмом наставе и учења предвиђена два страна језика, или бира један од њих уколико је предвиђен један страни језик, осим ако је планом и програмом наставе и учења предвиђено обавезно учење одређеног страног језика. Ако школа не може да организује наставу тих језика због недовољног броја пријављених

ученика (мање од 15 на нивоу разреда), у школи се организује настава страног језика за који постоје услови.

Одељењски старешина

Одељењског старешину пре почетка сваке школске године одређује директор из реда наставника који изводе наставу у одељењу којем ће бити одељењски старешина, по прибављеном мишљењу наставничког већа. Одељењски старешина има организационо-руководећу и педагошко-инструктивну улогу у раду са ученицима одељења којима је одељењски старешина, у сарадњи с њиховим родитељима, односно другим законским заступницима, и води прописану евиденцију и педагошку документацију.

Одељењски старешина обавља следеће послове:

- израђује годишњи и месечни план рада;
- проналази најпогодније облике васпитног рада са циљем формирања одељењског колектива и унапређивања односа у њему;
- редовно прати похађање наставе, учење и владање ученика из одељења;
- одобрава одсуствовање ученицима и одлучује о оправданости њиховог одсуствовања са наставе;
- упознаје ученике са одредбама општих аката школе које се односе на ученике и даје ученицима друге информације које су у вези с њиховим правима, обавезама и одговорностима;
- стара се о заштити права ученика и учествује у поступку одлучивања о њиховим обавезама и одговорностима;
- остварује увид у породичне, социјалне, материјалне и друге услове живота ученика;
- редовно држи родитељске састанке и на друге начине сарађује са родитељима, односно другим законским заступницима ученика;
- редовно прати рад наставника који изводе наставу у одељењу, а посебно прати оцењивање ученика и указује предметним наставницима на број прописаних оцена које ученик треба да има у полугодишту ради утврђивања закључне оцене;
- одељењском већу предлаже оцену из владања ученика;
- похваљује ученике;
- предлаже додељивање похвала и награда ученицима;
- изриче васпитне мере опомена одељењског старешине и укор одељењског старешине;
- сарађује са директором, помоћником директора и осталим запосленима у школи, као и са субјектима ван школе, ради обављања својих послова;
- сазива седнице одељењског већа и руководи његовим радом;
- учествује у раду органа школе;
- води школску евиденцију.

Час одељењског старешине реализује се једном недељно. План рада одељењског старешине саставни је део Годишњег плана рада школе.

Одељењска заједница

Одељењску заједницу чине сви ученици и одељењски старешина једног одељења. Одељењска заједница има руководство које се састоји од председника, секретара и

благајника, који се бирају се за сваку школску годину, на првом састанку одељењске заједнице. На истом састанку бирају се и заменици чланова руководства. Члановима руководства одељењске заједнице у раду помаже одељењски старешина.

Одељењска заједница има следеће задатке:

- доношење свог плана и програма рада за сваку школску годину;
- разматрање и решавање проблема у односима између ученика или између ученика и наставника;

- разматрање и решавање проблема у учењу и владању ученика;
- навикавање ученика на поштовање правила безбедног понашања;
- навикавање ученика на поштовање правила лепог понашања;
- стварање и развијање позитивне атмосфере у одељењу, у којој владају другарство и међусобно разумевање и уважавање ученика;

- избор чланова Ученичког парламента;
- избор руководства одељењске заједнице.

Ови садржаји се реализују са по једним часом недељно. План рада одељењске заједнице саставни је део Годишњег плана рада школе.

Ученички парламент

Ученички парламент чине по два представника сваког одељења у школи, које ученици бирају на састанку одељењске заједнице на почетку сваке школске године.

Ученички парламент:

- доноси свој програм рада за сваку школску годину;
- разматра и усваја извештај о самовредновању квалитета рада Школе;
- даје мишљења и предлоге стручним органима, Школском одбору, Савету родитеља и директору о: правилима понашања у школи, мерама безбедности ученика, Годишњем плану рада, Школском развојном плану, Школском програму, начину уређивања школског простора, избору уџбеника, слободним активностима, учешћу на спортским и другим такмичењима и организацији свих манифестација ученика у Школи и ван ње и другим питањима од значаја за њихово образовање;

- разматра односе и сарадњу ученика и наставника или стручних сарадника и атмосферу у школи;

- обавештава ученике о питањима од посебног значаја за њихово школовање и о активностима парламента;

- учествује у процесу планирања развоја школе и у самовредновању школе;
- предлаже чланове Стручног актива за развојно планирање из реда ученика;
- предлаже чланове Тима за превенцију вршњачког насиља из реда ученика;
- бира представнике ученика који учествују у раду органа школе;
- Школском одбору и Савету родитеља на крају сваке школске године подноси извештај о свом раду.

План рада Ученичког парламента саставни је део Годишњег плана рада школе.

Седнице Ученичког парламента сазива и њима руководи председник, којег између себе, јавним гласањем, већином гласова од укупног броја чланова, бирају чланови тог органа, на првој седници. На исти начин бира се и заменик председника, који сазива седнице и њима руководи у случају спречености председника.

Ученичка задруга

Ученичка задруга основана је с циљем подстицања развијања позитивног односа ученика према раду и професионалне оријентације, повезивања наставе са светом рада, развијања свести о одговорности за преузете обавезе, као и развоја позитивног односа према тимском раду и предузетништву. Рад ученичке задруге уређује се статутом школе и правилима за рад задруге, у складу са законом. Средства стечена радом ученичке задруге користе се за проширење материјалне основе рада ученичке задруге, екскурзије, исхрану ученика, награде члановима ученичке задруге и унапређивање образовно-васпитног рада у школи и у друге сврхе у складу са актима којима се уређује рад ученичке задруге.

Школски тимови

Директор у школи образује следеће тимове у складу са Законом: тим за инклузивно образовање; тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања; тим за самовредновање; тим за обезбеђивање квалитета и развој установе; тим за развој међупредметних компетенција и предузетништва; тим за професионални развој и друге тимове који доприносе реализацији образовно-васпитног рада, односно остваривању одређеног задатка, програма или пројекта. Планови рада тимова саставни су део Годишњег плана рада школе.

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ ЗА КРАЈ СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА

Опште и међупредметне компетенције омогућавају интеграцију у различите социјалне контексте и мреже, укључујући и оне које сада не познајемо, уз изградњу аутономије у просуђивању и доношењу одлука.

Имајући на уму ове околности и критеријуме, као и карактеристике образовног система у Србији и контекста у којем он функционише у овом тренутку, издвојене су следеће опште и међупредметне компетенције као најрелевантније за адекватну припрему ученика за активну партиципацију у друштву и целоживотно учење:

1. Компетенција за целоживотно учење
2. Комуникација
3. Рад с подацима и информацијама
4. Дигитална компетенција
5. Решавање проблема
6. Сарадња
7. Одговорно учешће у демократском друштву
8. Одговоран однос према здрављу
9. Одговоран однос према околини
10. Естетичка компетенција
11. Предузимљивост и оријентација ка предузетништву.

Наведене компетенције развијају се у настави свих предмета као и у ваннаставним активностима кроз употребу савремених метода рада и корелацију међу предметима.

Програм стручне матуре

Стручном матуrom проверава се стеченост компетенција и усвојености посебних стандарда постигнућа прописаних стандардом квалификације у оквиру одговарајућег занимања и за наставак образовања у стручној области у којој је стекао средње образовање и васпитање, на струковним или академским студијама без полагања пријемног испита, у складу са законом којим се уређује високо образовање.

Стручна матура полаже се у складу са прописаним програмом стручне матуре који доноси министар по прибављеном мишљењу Савета за стручно образовање и образовање одраслих.

Стручну матуру полаже ученик након завршеног четвртог разреда средњег стручног образовања и васпитања. Ученик са потребом за додатном подршком полаже стручну матуру у условима који обезбеђују превазилажење физичких и комуникацијских препрека, а може да буде ослобођен полагања дела матурског испита из предмета за које су му током образовања прилагођавани стандарди постигнућа, или да тај део полаже у складу са индивидуалним образовним планом, о чему одлуку доносе тим за инклузивно образовање и тим за пружање додатне подршке ученицима.

Стручна матура почиње да се реализује почев од школске 2020/2021. године за ученике који заврше четврти разред средњег стручног образовања и васпитања.

Програм културних активности школе

Програм културних активности школе обухвата: прославе дана школе, почетка и завршетка школске године, прославе школских и државних празника, приредбе, представе, изложбе, концерте, спортска такмичења, научно-истраживачке активности, и друге активности које доприносе проширењу утицаја школе на васпитање ученика и културни развој школског окружења, као и заједничке културне активности са релевантним појединцима, установама и организацијама ради обogaћивања културног живота. У школи постоји тим за културне активности а његов план рада саставни је део Годишњег плана рада школе. Чланови тима активно сарађују са локалном самоуправом (посете школи и посете установама културе), организују доделу новогодишњих пакетића, прославе: Дана школе и доделе диплома матурантима, школске славе, Светог Саве. Културне активности реализују се и кроз рад у секцијама за које се ученици одреде према својим интересовањима. План рада секција и тима саставни је део Годишњег плана рада школе.

Програм слободних активности

Ради јачања образовно-васпитне делатности школе, подстицања индивидуалних склоности и интересовања и правилног коришћења слободног времена, школа је дужна да реализује слободне активности, које се спроводе кроз рад у секцијама и ваннаставним активностима. Кроз рад ученичке задруге и компанија на креативан начин се подстиче развој кључних компетенција ученика. Активности су усмерене на сакупљање уџбеника, организацију предавања, организацију тематских вечери, радионице, посете институцијама, излети, организоване посете Сајмовима, пријатељска спортска такмичења, међудодељењска

и са школама из Ниша и ван Ниша, уређење школе и дворишта, хуманитарне акције, рад на часопису Економист. План рада секција и ученичке задруге саставни је део Годишњег плана рада школе.

Програм каријерног вођења и саветовања ученика

Школа омогућава формирање зреле и одговорне личности, способне да доноси добро промишљене и одговорне одлуке о властитој професионалној будућности и да их спроводи у дело. Школа формира стручни тим за каријерно вођење и саветовање у чијем саставу су стручни сарадници и наставници. Тим у сарадњи са наставницима реализује праћење индивидуалних склоности ученика. Саветодавни рад обавља се током школовања, и школа, по потреби, сарађује са надлежним установама које се баве каријерним вођењем и саветовањем. Школа помаже ученицима и родитељима у истраживању могућности за даље учење и запошљавање, односно идентификовање, избор и коришћење бројних информација о професијама, каријери, даљем учењу и образовању и формирање сопственог става о томе. План рада тима саставни је део Годишњег плана рада школе.

Програм заштите животне средине

Програм заштите животне средине обухвата активности усмерене на јачање и развој свести о значају здраве животне средине, одрживог развоја и очувању и унапређењу природних ресурса. Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма заштите животне средине, заједничким истраживањем и акцијама локалне самоуправе и школе. Циљеви образовања и васпитања у области заштите животне средине су: заштита и унапређење природе, развој свести о значају очувања животне средине, усвајање еколошке етике, оспособљавање за активно учешће у очувању животне средине. Ови циљеви и задаци реализују се преко редовне наставе, културне и јавне делатности школе, слободних активности ученика и друштвено-користан рад. План рада тима за заштиту животне средине саставни је део Годишњег плана рада школе.

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања, као што су, нарочито, употреба алкохола, дувана, психоактивних супстанци, малолетничка деликвенција, саставни су део школског програма и остварују се у складу са Законом. Програми се реализују кроз различите наставне и слободне активности са ученицима, запосленима, родитељима, односно другим законским заступницима, у сарадњи са јединицом локалне самоуправе, у складу са утврђеним потребама. У остваривање програма укључују се и физичка и правна лица са територије јединице локалне самоуправе, установе у области културе и спорта, вршњачки посредници, као и лица обучена за превенцију и интервенцију у случају насиља, злостављања и занемаривања и других облика ризичног понашања. У школи функционише тим који спроводи програм за заштиту ученика од насиља који садржи два основна елемента: план за превенцију насиља и план интервенције у случајевима насиља. У школи постоји и тим за

борбу против наркоманије, алкохолизма и малолетничке делинквенције. Планови рада тимова саставни су део Годишњег плана рада школе.

Програми и активности којима се развијају способности за решавање проблема, комуникација, тимски рад, самоиницијатива и подстицање предузетничког духа

У школи постоји тим који активно ради на развијају способности за: решавање проблема, комуникацију, тимски рад, самоиницијативу и подстицање предузетничког духа. Циљеви утврђени овим програмима јесу да се код деце развије способност за мирно решавање конфликтних ситуација, у оквиру чега се ради на побољшању комуникације и рада са другим тимовима. Одређени број активности усмерен је на подстицање предузетничког духа код ученика и покретање самоиницијативе кроз слободне активности, културне активности, рад у задрузи и компанијама. План рада тима саставни је део Годишњег плана рада школе.

Програм школског спорта

Ради развоја и практиковања здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности, школа у оквиру школског програма, поред наставе реализује и програм школског спорта. Школским спортом су обухваћени сви ученици кроз одељенска такмичења и припреме за такмичења. Школа обавља припреме и такмичења. Школа сарађује и са локалним спортским организацијама. У току школске године школа може да организује недељу школског спорта. Ученици су укључени у спортске активности кроз рад спортских секција. План рада секција саставни је део Годишњег плана рада школе.

Програм сарадње са локалном самоуправом

Школа сарађује са локалном самоуправом, која укључује и сарадњу са канцеларијама за младе у јединицама локалне самоуправе. Школа прати, укључује се у дешавања у локалној самоуправи, и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развој школе. Циљ сарадње са локалном самоуправом је проширивање ваннаставних и ваншколских активности ученика и радника школе. Ради остваривања датих циљева сарадња се одвија на програмским активностима Скупштине града Ниша, Општине Медијана, Скупштине општине Дољевац, Канцеларије за младе града Ниша, Отвореног клуба, Удружење грађана Ниш-Ван Џоу (Кина). Релизација сарадње са поменутиим удружењима и установама одвија се кроз разна спортска такмичења, радионице, изложбе и трибине. План рада тима за сарадњу са локалном самоуправом саставни је део Годишњег плана рада школе.

Програм сарадње са породицом

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно другим законским заступницима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења. Програмом сарадње са породицом школа дефинише области, садржај и облике сарадње са родитељима, односно другим законским заступницима ученика, који обухватају детаљно информисање и саветовање родитеља, укључивање родитеља у активности школе, консултовање у доношењу одлука око безбедносних, наставних, ваннаставних, организационих и финансијских питања и то ради унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности образовно-васпитних утицаја. Програм обухвата и начине сарадње са општинским саветом родитеља. Ради праћења успешности програма, школа може да на крају сваког полугодишта организује анкетирање родитеља у погледу њиховог задовољства програмом и у погледу њихових сугестија за наредно полугодиште. Анкетирање се обавља анонимно како би било објективно. Мишљење родитеља, односно другог законског заступника, добијено као резултат анкетирања, узима се у обзир у поступку вредновања квалитета рада школе. План сарадње саставни је део Годишњег плана рада школе.

Програм екскурзија

Школа планира извођење екскурзија, на начин и под условима утврђеним планом и програмом наставе и учења. Програм екскурзија саставни је део годишњег плана рада школе. Приликом извођења екскурзије нарочито се мора водити рачуна о свим видовима заштите и безбедности ученика.

Циљ екскурзије је непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе. Задаци екскурзије су: проучавање објекта и феномена у природи, уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима, развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика, упознавање начина живота и рада људи појединих крајева, развијање позитивног односа према националним, културним и естетским вредностима, подстицање и испољавања позитивних емоционалних доживљаја.

Одељењска и стручна већа школе предлажу програм екскурзије, који се достављају наставничком већу, ради разматрања и доношења. Екскурзија може да се изведе ако је савет родитеља дао сагласност на програм и цену екскурзије и избор агенције. Екскурзија се изводи, уз претходну писмену сагласност родитеља, по правилу за најмање 60% ученика истог разреда, уколико су створени услови за остваривање цињева и задатака.

Путни правци, објекти, манифестације, крајеви и предели одређују се у складу са циљем и задацима путовања. Екскурзија се по правилу изводи у оквиру државних граница. Изузетно за ученике трећег и четвртог разреда, екскурзија може да се организује у иностранству.

Екскурзија може да траје:

- за ученике првог разреда- до три дана;
- за ученике другог разреда – до пет дана;
- за ученике трећег и четвртог разреда – до пет наставних дана.

Ако је екскурзија организована у време наставних дана, настава се надокнађује за све ученике, у складу са школским календаром и годишњим планом рада.

Програм студијске посете

Наставник може у току школске године да део наставе проведе у одговарајућој средњој школи у иностранству, а на основу међународног уговора о размени и мобилности. Наша школа потписала је Протокол о сарадњи са школама из Македоније и Румуније. План сарадње саставни је део Годишњег плана рада школе.

Програм безбедности и здравља на раду

Програм безбедности и здравља на раду обухвата заједничке активности школе, родитеља и локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду. Програм спроводи тим за безбедност према плану рада као саставном делу Годишњег плана рада школе. Безбедност и здравље на раду регулисано је посебним правилником о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика Економске школе у Нишу и то у време одржавања образовно-васпитног процеса у згради школе и непосредној околини, и у време одржавања екскурзија, излета и сличних активности које организује школа.

Програм васпитног рада с ученицима

Програм васпитног рада с ученицима има за циљ: упознавање и навикавање ученика са правилима школског рада и инсистирање на томе да их се ученици придржавају, подстицање самоиницијативности у појединим организационим питањима живота и рада школе, формирање правилног односа према школској имовини. Носиоци реализације васпитног рада са децом су сви наставници, посебно одељењске старешине, стручна служба, помоћник директора и директор. Програм ће се нарочито остваривати на часовима одељењске заједнице, али и на свим часовима редовне и практичне наставе, слободним активностима и на екскурзијама. Посебна пажња посветиће се педагошко-психолошком образовању родитеља које ће и уједно подстаћи бољу сарадњу родитеља са децом и родитеља са наставницима. План рада саставни је део Годишњег плана рада школе.

Општи стандарди постигнућа за крај средњег стручног образовања и васпитања у делу општеобразовних предмета

Општи стандарди постигнућа достижу се на крају средњошколског образовања и васпитања и проверавају на завршном испиту, а начини њиховог достизања су активна употреба иновативних облика наставног рада, реализација програма наставе и учења усмерена на исходе. Кроз достизање исхода прописаних за сваки предмет и разред, достиже се одређени ниво стандарда постигнућа.

СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Општа предметна компетенција:

Има знања из области српског језика и српске и светске књижевности. Влада усменом и писаном комуникацијом: говори и пише поштујући књижевнојезичку норму, уобличава логичан и стилски складан говорени и писани текст, разуме и критички промишља оно што прочита, има развијен речник. Чита, доживљава и тумачи књижевно дело; користи читање да боље разуме себе, друге и свет око себе; прочитао је најважнија књижевна дела из националне и светске културне баштине. Има навику и потребу да развија говорну и читалачку културу, како ради сопственог усавршавања тако и ради очувања и богаћења националне културе.

Основни ниво:

Говори јасно и течно, поштујући књижевнојезичку норму; има културу слушања туђег излагања. Саставља једноставнији говорени или писани текст који је логичан, добро структуриран и стилски складан; користи оба писма (дајући предност ћирилици), влада основним писаним жанровима потребним за школовање и учешће у друштвеном животу. У различите сврхе чита књижевне и неуметничке текстове средње тежине, разуме књижевни и неуметнички текст средње сложености и критички промишља једноставнији књижевни и неуметнички текст.

Има основна знања о језику уопште; разликује књижевни српски језик од дијалекта и има потребу да учи, чува и негује књижевни језик. Има основна знања о гласовима, речима и реченицама српског језика и зна да примени одређена граматичка правила у говору и писању. Има развијен речник, у складу са средњим нивоом образовања, а речи употребљава у складу са приликом.

Познаје ауторе дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и у књижевноисторијски контекст. Наводи основне књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. Формира читалачке навике и знања схватајући значај читања за сопствени духовни развој.

Средњи ниво:

Говори пред аудиторијумом о темама из области језика, књижевности и културе; саставља сложенији говорени или писани текст, прецизно износећи идеје; у различите сврхе чита теже књижевне и неуметничке текстове и има изграђен читалачки укус својствен образованом човеку; разуме и критички промишља сложенији књижевни и неуметнички текст.

Има шира знања о језику уопште и основна знања о језицима у свету. Зна основне особине дијалеката српског језика и смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст. Има шира знања о гласовима, речима и реченицама српског језика и та знања уме да примени у говору и писању. Има богат речник и види језик као низ могућности које му служе да се прецизно изрази.

Тумачи кључне чиниоце структуре књижевног текста као и његове тематске, идејне, поетичке, стилске, језичке, композиционе и жанровске особине. Познаје књижевне термине и адекватно их примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје

ставове на основу примарног текста. Користи препоручену и ширу, секундарну литературу у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом.

Напредни ниво:

Дискутује о сложеним темама из језика, књижевности и културе које су предвиђене градивом; има развијене говорничке вештине; пише стручни текст на теме из језика и књижевности; продубљено критички промишља сложенији књижевни и неуметнички текст, укључујући и ауторове стилске поступке; изграђује свест о себи као читаоцу.

Има детаљнија знања о језику уопште, као и о граматици српског језика. Има основна знања о речницима и структури речничког чланка.

Критички чита, тумачи и вреднује сложенија књижевна дела из обавезног школског програма, као и додатна (изборна). Користи више метода, гледишта и компаративни приступ у тумачењу књижевног текста. Свој суд о књижевном делу аргументовано износи стално имајући на уму примарни текст, као и друге текстове, анализирајући и поредећи њихове поетичке, естетске, структурне и лингвистичке одлике, укључујући и сложеније стилске поступке. Шири читалачка знања и примењује стратегије читања које су усаглашене са типом књижевног дела и са читалачким циљевима (доживљај, истраживање, стваралаштво).

Специфичне предметне компетенције на основном, средњем и напредном нивоу прописане су за области *језик, књижевност и језичка култура* и саставни су део Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета (Службени гласник РС број 117/13).

СТРАНИ ЈЕЗИК

Општа предметна компетенција:

Ученик влада језичким вештинама и знањима која му омогућавају да на страном језику разуме текстове које слуша или чита у приватном, јавном, образовном или професионалном контексту; комуницира писмено или усмено у формалним и неформалним ситуацијама. Посредујући у усменој или писаној комуникацији, ученик преноси поруке са страног на матерњи (први) језик и обрнуто.

Владање страном језиком ученику омогућава стицање знања из различитих области која примењује у свакодневном животу, образовању и раду. Учењем страног језика ученик развија креативност, критичко мишљење, вештине комуникације, самосталност и сарадњу, уважавање различитости култура и културу дијалога.

Основни ниво:

Ученик користи страни језик у мери која му помаже да разуме садржај усмене поруке и кратке једноставне информације у вези са личним интересовањем и познатим областима и активностима. Учествоје у уобичајеном, свакодневном разговору, чита и проналази жељену информацију у текстовима са темом од непосредног личног интереса. Пише о различитим аспектима из непосредног окружења и ради сопствених потреба.

Средњи ниво:

Ученик користи страни језик да разуме суштину текста или да учествује у разговору или дискусији (нпр. школа, забава, спорт); сналази се у не/предвидивим ситуацијама када му је

неопходно да користи страни језик и/или да у кратком усменом излагању оствари свој интерес. Пише о властитом искуству, описује своје утиске, планове и очекивања.

Напредни ниво:

Ученик користи страни језик да активно учествује у усменој комуникацији; да прати дужа и сложенија излагања или дискусије о конкретним или апстрактним темама из познатих општих или стручних тематских области, као и да објашњава своје ставове и/или образлаже различите предлоге. Чита и пише текстове о широком спектру тема у складу са општим и властитим интересовањима.

Специфичне предметне компетенције на основном, средњем и напредном нивоу прописане су за области *рецепција (слушање и читање), продукција (говор и писање), језичке вештине (слушање, читање, говор, писање, знање о језику)* и саставни су део Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета (Службени гласник РС број 117/13).

ИСТОРИЈА

Општа предметна компетенција

Учењем историје обогаћују се знања о прошлости, развијају аналитичке вештине неопходне за критичко сагледавање савременог света, његових историјских корена и актуелних цивилизацијских токова. Настава и учење историје припрема ученика за одговорно учешће у демократском друштву брзих друштвених, технолошких и економских промена и оспособљава га да кроз удруживање и сарадњу допринесе да се адекватно одговори на савремене изазове на локалном, регионалном, европском и глобалном нивоу.

Ученику се кроз наставу историје омогућава развој групних идентитета (национални, државни, регионални, европски), чиме се обогаћује и лични идентитет. Посебан акценат је стављен на разумевање историјских и савремених промена, али и на изградњу демократских вредности које подразумевају поштовање људских права, развијање интеркултуралног дијалога и сарадње, односа према разноврсној културно-историјској баштини, толерантног односа према другачијим ставовима и погледима на свет. Ученик кроз наставу историје треба да искаже и проактиван однос у разумевању постојећих унутрашњих и регионалних конфликта са историјском димензијом и допринесе њиховом превазилажењу.

Основни ниво

Ученик користи основна историјска знања (правилно употребљава историјске појмове, хронологију, оријентише се у историјском простору, познаје најважнију историјску фактографију) у разумевању појава и процеса из прошлости који су обликовали савремено друштво, као и одређене националне, регионалне, па и европски идентитет. Развијају се вештине неопходне за успостављање критичког односа према различитим историјским и друштвеним појавама. Ученик изграђује свест о сопственој одговорности у савременом друштву, развија ставове неопходне за живот у савременом демократском окружењу и учешћу у различитим друштвеним процесима (поштовање људских права,

неговање културе сећања, толеранција и уважавање другачијег културног идентитета и наслеђа и решавање неспоразума кроз изградњу консензуса).

Средњи ниво

Ученик развија посебна историјска знања и нарочито аналитичке вештине компарације различитих извора информација, процењујући њихову релевантност, објективност и комплексност. Веома важну димензију наставе историје представља разумевање функционисања савременог света, његових историјских корена и оних појава које својим дугим трајањем обликују садашњицу.

Напредни ниво

Ученик разуме, анализира и критички просуђује комплексније историјске, као и савремене догађаје, појаве и процесе са историјском димензијом, уз употребу различитих историјских извора. Ученик је у стању да уочи последице стереотипа и пропаганде на савремено друштво, људска права и политичко окружење, да аргументовано води дебату уз међусобно уважавање, неговање толеранције и унапређивање интеркултуралног дијалога, као и да писмено и графички приказује резултате свог истраживања уз коришћење одговарајућих компјутерских програма.

Специфичне предметне компетенције на основном, средњем и напредном нивоу прописане су за области *разумевање историје и критички однос према прошлости и садашњости, разумевање историје и савремених идентитета као основа за активно учествовање у друштву (историјска знања; истраживање, тумачење и презентације; историјске основе савременог друштва)*, и саставни су део Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета (Службени гласник РС број 117/13).

МАТЕМАТИКА

Општа предметна компетенција:

Учењем математике ученик је оспособљен да мисли математички, овладао је математичким знањима и концептима и критички анализира мисаоне процесе, унапређује их и разуме како они доводе до решења проблема. Развио је истраживачки дух, способност критичког, формалног и апстрактног мишљења, као и дедуктивно и индуктивно мишљење и размишљање по аналогији. Развио је способност математичке комуникације и позитивне ставове према математици и науци уопште. Ученик примењује математичка знања и вештине за решавање проблема из природних и друштвених наука и свакодневног живота, као и у професионалној сфери. Оспособљен је да стечена знања и вештине користи у даљем школовању.

Основни ниво:

Ученик решава једноставне математичке проблеме и описује основне природне и друштвене појаве. На основу непосредних информација ученик уочава очигледне законитости, доноси закључке и директно примењује одговарајуће математичке методе за

решавање проблема. Израчунава и процењује метричке карактеристике објеката у окружењу. Процењује могућности и ризике у једноставним свакодневним ситуацијама. Ученик користи основне математичке записе и симболе за саопштавање решења проблема и тумачи их у реалном контексту.

Средњи ниво:

Ученик решава сложеније математичке проблеме и описује природне и друштвене појаве. Оспособљен је да формулише питања и претпоставке на основу доступних информација, решава проблеме и бира одговарајуће математичке методе. Користи информације из различитих извора, бира критеријуме за селекцију података и преводи их из једног облика у други. Анализира податке, дискутује и тумачи добијене резултате и користи их у процесу доношења одлука. Ученик просторно резонује (представља податке о просторном распореду објеката сликом или на менталном плану).

Напредни ниво:

Ученик решава сложене математичке проблеме и описује комплексне природне и друштвене појаве. Разуме математички језик и користи га за јасно и прецизно аргументовање својих ставова. Комплексне проблеме из свакодневног живота преводи на математички језик и решава их. Користи индукцију, аналогију, дедукцију и правила математичке логике у решавању математичких проблема и извођењу закључака. Користи методе и технике решавања проблема, учења и откривања која су базирана на знању и искуству за постављање хипотеза и извођење закључака.

Специфичне предметне компетенције на основном, средњем и напредном нивоу прописане су за области: математичко знање и резоновање, примена математичких знања и вештина на решавање проблема, математичка комуникација; алгебра; геометрија; низови, функције, изводи и интеграл; комбинаторика, вероватноћа, статистика и финансијска математика, и саставни су део Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета (Службени гласник РС број 117/13).

ФИЗИКА

Основни ниво:

Ученик објашњава појаве и процесе на основу познавања физичких величина и законитости, решава једноставне проблеме и рачунске задатке уочавајући узрочно-последичне везе, користећи експлицитно дате податке и мерења; користи појмове и објашњења физичких појава за разматрање и решавање питања везаних за развој науке и технологије, коришћења природних ресурса и очување животне средине; показује спремност да се ангажује и конструктивно доприноси решавању проблема са којима се суочава заједница којој припада.

Средњи ниво:

Ученик објашњава и решава сложеније физичке проблеме, рачунске и експерименталне задатке издвајајући битне податке који се односе на дати проблем, успостављајући везе међу њима и користећи одговарајуће законе и математичке релације. Знање из физике

користи при решавању и тумачењу проблема у другим областима науке, технологије и друштва. Уз помоћ упутства, ученик може да припрема, изводи и описује огледе, експерименте и једноставна научна истраживања.

Напредни ниво:

Ученик поседује научна знања из физике која му омогућавају решавање сложених физичких проблема и рачунских задатака, извођење експеримената и доношење закључака на основу познатих модела и теорија.

Има развијене истраживачке способности и може да предвиђа ток и исход физичких процеса и експеримената повезујући знања и објашњења. Користи научну аргументацију и критички анализира добијене резултате. Зна да се до решења проблема може доћи на више начина и бира најбоље у односу на задате услове.

Специфичне предметне компетенције на основном, средњем и напредном нивоу прописане су за области: механика, електромагнетизам, топлотна физика, оптика, структура материје, астрономија, и саставни су део Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета (Службени гласник РС број 117/13).

Хемија

Општа предметна компетенција

Учењем хемије ученик развија разумевање за повезаност структуре супстанце са њеним својствима и практичном применом. Тиме развија научну писменост као основу за: (а) праћење информација о доприносу хемије технолошким променама које се уграђују у индустрију, пољопривреду, медицину, фармацију и побољшавају квалитет свакодневног живота; (б) дискусију о питањима/темама у вези са заштитом животне средине, иницијативу и предузимљивост у заштити животне средине; (в) критичко преиспитивање информација у вези с различитим производима индустрије (материјалима, прехранбеним производима, средствима за хигијену, лековима, горивом, ђубривима), њиховим утицајем на здравље и животну средину; (г) доношење одлука при избору и примени производа. На крају средњег образовања сваки ученик безбедно рукује супстанцама и комерцијалним производима на основу познавања својстава и промена супстанци које улазе у састав производа.

Кроз наставу и учење хемије ученик упознаје научни метод којим се у хемији долази до података, на основу којих се формулишу теоријска објашњења и модели, и оспособљен је да кроз експериментални рад сазнаје о својствима и променама супстанци. Унапређена је способност сваког ученика да користи информације исказане хемијским језиком: хемијским терминима, хемијским симболима, формулама и хемијским једначинама.

Основни ниво

На крају средњег образовања ученик разуме шта је предмет истраживања хемије као науке, како се у хемији долази до сазнања, као и улогу и допринос хемије у различитим областима људске делатности и у укупном развоју друштва. Ученик рукује производима/супстанцама (неорганским и органским једињењима) у складу с ознакама опасности, упозорења и обавештења на амбалажи, придржава се правила о начину чувања супстанци (производа) и о одлагању отпада и предузима активности које доприносе заштити животне средине. Избор и примену производа (материјала, прехранбених производа, средстава

за хигијену и сл.) базира на познавању својстава супстанци. Припрема раствор одређеног процентног састава према потребама у свакодневном животу и/или професионалној делатности за коју се образује. Правилну исхрану и остале активности у вези са очувањем здравља заснива на познавању својстава и извора биолошки важних једињења и њихове улоге у живим системима. Ученик уме да правилно и безбедно изведе једноставне огледе и објасни добијене резултате или пронађе објашњење у различитим изворима, користећи се хемијским језиком (терминима, хемијским симболима, формулама и хемијским једначинама).

Средњи ниво

На крају средњег образовања ученик повезује примену супстанци у свакодневном животу, струци и индустријској производњи с физичким и хемијским својствима супстанци, а својства супстанци са структуром и интеракцијама између честица. Повезује узроке хемијских реакција, топлотне ефекте који прате хемијске реакције, факторе који утичу на брзину хемијске реакције и хемијску равнотежу са примерима хемијских реакција у свакодневном животу, струци и индустријској производњи. Ученик разуме улогу експерименталног рада у хемији у формирању и проверавању научног знања, идентификовању и синтези једињења, и уме да у експерименталном раду прикупи квалитативне и квантитативне податке о својствима и променама супстанци. Користи одговарајућу хемијску терминологију, хемијске симболе, формуле и хемијске једначине. Прати дискусију и, на основу аргумената, заузима став о улози и примени хемије у свакодневном животу, о ефектима савремене технологије и технолошких процеса на друштво и животну средину.

Напредни ниво

На крају средњег образовања ученик може да предвиди физичка и хемијска својства супстанци на основу електронске конфигурације атома елемената, типа хемијске везе и утицаја међумолекулских интеракција. Ученик предвиђа својства дисперзног система и примењује различите начине квантитативног изражавања састава раствора. Планира, правилно и безбедно изводи хемијске реакције, израчунава масу, количину и број честица супстанци које учествују у реакцији, користи изразе за брзину реакције и константу равнотеже. Ученик има развијене вештине за лабораторијски рад, истраживање својстава и промена супстанци и решавање проблема. У објашњавању својстава и промена супстанци користи одговарајуће хемијске термине, хемијске симболе, формуле и хемијске једначине. Дискутује о улози хемије у свакодневном животу, о ефектима савремене технологије и технолошких процеса на друштво и животну средину. Предлаже активности у циљу очувања животне средине.

Специфичне предметне компетенције на основном, средњем и напредном нивоу прописане су за области: хемијска писменост, научни метод у хемији и хемијски језик (општа хемија, неорганска и органска хемија, биохемија, хемија животне средине), и саставни су део Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета (Службени гласник РС број 117/13).

ГЕОГРАФИЈА

Општа предметна компетенција

Учењем наставног предмета Географија ученик је оспособљен да користи практичне вештине (оријентација у простору, практично коришћење и познавање географске карте, географских модела, савремених технологија - ГПС и ГИС и инструменте (компас, термометар, кишомер, ветроказ, барометар) ради лакшег сналажења у простору и времену.

Ученик је оспособљен да примењује географска знања о елементима географске средине (рељеф, клима, хидрографија, живи свет, природни ресурси, привреда, становништво, насеља, саобраћај), о њиховом развоју, међусобним односима, везама, очувању и рационалном коришћењу ради планирања и унапређивања личних и друштвених потреба, националних и европских вредности.

Основни ниво

Примењује и тумачи различите изворе са географским информацијама (географска карта, географски модели, ГПС, часописи, научнопопуларна литература, статистички подаци, интернет) ради планирања и организовања различитих активности. Користи основна знања о географским чињеницама да би разумео, заштитио и рационално користио природне и друштвене ресурсе у локалној средини, Републици Србији и земљама у окружењу.

Средњи ниво

Картографски приказује географске објекте, појаве и процесе; разуме могућности примене савремених технологија ради планирања и решавања различитих личних и друштвених потреба. Самостално објашњава природне и друштвене услове и ресурсе и разуме њихов утицај на наравномеран друштвено економски развој Републике Србије и региона и активно учествује у валоризацији географске средине. Разуме савремене проблеме у локалној средини и својој држави, предлаже начине и учествује у акцијама за њихово решавање.

Напредни ниво

Користи аналогне и дигиталне географске карте, географске и статистичке истраживачке методе; упоређује и критички разматра одговарајуће научне податке да би објаснио географске чињенице и њихов допринос за решавање друштвених потреба и проблема. Критички анализира и објашњава географске везе и односе између соларног система, геолошког развоја Земље, природних услова и ресурса и поштује принципе одрживог развоја. Анализира и аргументовано објашњава друштвеноекономске карактеристике регионалног развоја Републике Србије и регионалних целина у свету; предвиђа и учествује у регионалном развоју, заштити и унапређивању локалне средине.

Специфичне предметне компетенције на основном, средњем и напредном нивоу прописане су за области: примена географских вештина за организовање активности у простору и времену; коришћење географских знања за активно и одговорно учешће у животу заједнице; и саставни су део Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета (Службени гласник РС број 117/13).

БИОЛОГИЈА

Општа предметна компетенција

Учећи биологију у општем средњем образовању, ученик ће овладати знањима и вештинама које ће му омогућити да разуме структуру, филогенију и еволуцију живог света, човеково место и његову улогу у природи, као и огромну човекову одговорност за очување животне средине и биолошке разноврсности на Земљи. Овако стечена знања из биологије и

биолошких вештина примењиваће у свакодневном животу за побољшање сопственог здравља и одабир животног стила и учествовање у друштвеним дебатама ради доношења важних одлука, као што су одрживи развој и заштита животне средине, заштита природе и биодиверзитета и употреба биотехнологија. Бавећи се биологијом развијаће способност критичког мишљења, формираће научни поглед на свет, разумеће сличности и разлике између биолошког и других научних приступа и развиће трајно интересовање за биолошке феномене.

Основни ниво:

Разуме основне принципе структуре и функције живих организама, њихове филогенетске међуодnose и еволутивни развој живота на Земљи на основу Дарвиновог учења; разуме и примерено користи биолошке термине који су у широј употреби; разуме и примерено користи стечена знања и вештине за практичну примену у свакодневном животу, као што су лична хигијена, исхрана и животне навике и заштита животне средине.

Средњи ниво

Разуме и адекватном терминологијом исказује чињенице о типичним механизмима и процесима у биолошким системима, везама између структуре и функције у њима, и разуме основне узрочно-последичне везе које у тим системима владају; стечена знања активно користи у личном животу у очувању здравља и животне средине; учествује у друштвеним акцијама и дебатама са темом очувања животне средине и биолошке разноврсности; свестан је потребе одрживог развоја друштва и уме да процени које одлуке га омогућују, а које угрожавају.

Напредни ниво:

Уме да анализира, интегрише и уопштава биолошке феномене и процесе, чак и на атипичним примерима; примењује стечена знања у решавању широког спектра животних ситуација; критички анализира информације и ризике одређених понашања, и јасно аргументује ставове и животне навике који служе позитивном развоју; разуме и користи језик биолошке струке, и може да прати усмену и писану биолошку комуникацију у медијима, иницира и учествује у друштвеним акцијама и дебатама са темом очувања животне средине и одрживог развоја, природе и биолошке разноврсности, и на основу биолошких знања и критичког погледа на свет користи и разуме савремене биотехнологије (вакцине, матичне ћелије, генетски модификована храна, генетске основе наследних болести).

Специфичне предметне компетенције на основном, средњем и напредном нивоу прописане су за области: грађа, функције, филогенија и еволуција живог света; молекуларна биологија, физиологија и здравље; екологија, заштита животне средине и биодиверзитета, одрживи развој, и саставни су део Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета (Службени гласник РС број 117/13).

ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Реализацију Школског програма прате:

- Одељењска већа – преко извештаја о реализацији програма, успеха и владања ученика;
- Наставничко веће – преко анализе реализације програма, успеха и владања ученика (четири пута годишње);
- Директор школе и помоћници директора- непосредним увидом у рад (свакодневно)
- Стручни сарадници (педагог и психолог) - непосредно, посетом часова, применом анкета и упитника за ученике и наставнике;
- Тим за развој школског програма и тим за школско развојно планирање - анализом;
- Ученички парламент – активним учешћем на свим седницама и разменом мишљења;
- Савет родитеља – преко анализе успеха и владања ученика (четири пута годишње);
- Школски одбор – преко анализе успеха и владања ученика (четири пута годишње).

У Нишу,

Директор школе,

Председник Школског одбора,
